

Det nya demokratiska spelplanet

En analys av konsekvenserna av avskaffandet av Roe v. Wade

LUNDS
UNIVERSITET

Av: Ida Johansson

Abstract

On June 24, 2022, *Roe v. Wade* (1973) was overturned in the case *Dobbs v. Jackson Women's Health Organization* (2022). The right to abortion, which was previously protected by the constitution, has been delegated to the states, who now have the power to decide and legislate on the matter. Since the abortion issue has been delegated closer to the people, it is highly relevant to examine how democratic the consequences of the decision are and whether it can be supported by democratic theory. To answer this, the study has used Brettschneider's democratic theory (2007) and three democratic values - equality, justice and freedom, in a normative analysis. Through this, the study shows an incoherence between public opinion and abortion legislation, as well as shortcomings in abortion legislation and the legislative system in the USA. Therefore, the results of the study show that the consequences of the delegation of power are undemocratic, but that it's also dependent on which state you look at.

Keywords: Brettschneider's democratic theory, The Value Theory of Democracy, *Roe v. Wade*, The Right to Abortion, Normative Method, Democratic Values

Word count: 8462

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
1.1 Syfte och frågeställning.....	3
1.2 Bakgrund.....	4
1.3 Tidigare forskning.....	5
2. Teoretiskt perspektiv.....	8
2.1 Brettschneiders demokratiteori: Demokratins värdeteori.....	8
3. Metod.....	11
3.1 Normativ metod.....	11
3.2 Metodologiska reflektioner.....	12
3.3 Operationalisering av Brettschneiders demokratiteori.....	13
3.3.1 Jämlikhet.....	14
3.3.2 Rättvisa.....	14
3.3.3 Frihet.....	15
3.4 Material.....	16
3.5 Avgränsning.....	17
4. Analys: Applicering av demokrativärdena.....	19
4.1 Jämlikhet.....	19
4.2 Rättvisa.....	22
4.3 Frihet.....	23
4. Diskussion.....	26
5. Slutsats.....	28
7. Referenslista.....	29

1. Inledning

“For half a century, *Roe v. Wade*, 410 U. S. 113 (1973), and *Planned Parenthood of Southeastern Pa. v. Casey*, 505 U. S. 833 (1992), have protected the liberty and equality of women. [---] Respecting a woman as an autonomous being, and granting her full equality, meant giving her substantial choice over this most personal and most consequential of all life decisions” (Breyer, J., Sotomayor, J., and Kagan, J., dissenting in *Dobbs v. Jackson Women’s Health Organization*, 2022).

Den 24:e juni 2022 blev *Roe v. Wade* (1973) avskaffat. Rätten till abort, som tidigare var skyddad av konstitutionen, har blivit delegerad till delstaterna som nu har makten att bestämma och lagstifta i sakfrågan. Högsta domstolen (HD) motiverade beslutet i att rätten till abort inte hade någon koppling till konstitutionen eller USAs historia, varav motivationen till vad som uppehöll *Roe v. Wade* (1973) därmed ansågs felaktigt. Beslutet skapade reaktioner från både pro-life och pro-choice rörelserna (Zernike, Dias & Graham, 2022), varav en majoritet på 57 % hos befolkningen ogillade beslutet (Pew Research Center, 2022). Enligt Kavanaugh i USAs HD (*Dobbs v. Jackson Women’s Health Organization* 2022, concurring s. 3-5) så måste konstitutionen vara neutral och inte stödja varken pro-life eller pro-choice politik, det är inte upp till domarna i HD att skapa nya rättigheter och friheter baserat på deras egen moral eller politiska tillhörighet. Genom att delegera sakfrågan närmare folket kan medborgarna genom demokratiska processer argumentera mellan varandra för vad som är rätt och fel och lagstifta utifrån detta (*Dobbs v. Jackson Women’s Health Organization* 2022, s. 6). I dagsläget är abortlagstiftningen varierande mellan delstaterna. På de extrema ändarna av spektrumet är det totalt 13 delstater som har illegaliserat abort och totalt 11 delstater där aborträtten är skyddad av delstatens konstitution eller stadgar (Center for Reproductive Rights, u.å.). Då *Roe v. Wade* (1973) blev avskaffat för knappt ett år sedan, är abortlagstiftningen i konstant utveckling över hela landet (Center for Reproductive Rights, u.å.).

1.1 Syfte och frågeställning

Eftersom abortfrågan har blivit delegerat närmare folket är det högst relevant att undersöka hur demokratiska konsekvenserna av beslutet är och om det kan understödjas med demokratiteori. Att majoriteten av befolkningen ogillar beslutet visar på en inkoherens mellan folkets vilja och den lagstiftande maktens beslut. Det som blir intresseväckande i detta fall blir därmed om det även finns en inkoherens på delstatsnivå. Genom att analysera förhållandena som berör fallet, kan möjliga brister belysas i delstaternas abortlagstiftning och USAs legislativa system. För att kunna undersöka detta kommer studien att utgå ifrån

Brettschneiders demokratiteori (2007). Den teoretiska ansatsen har valts då den belyser vikten av demokratiska substansvärden vilket anses högst relevant i fallet då demokratiska konsekvenser av beslutet vill undersökas, inte processen. Demokratiteorin belyser även på vilken grund som tvång kan legitimeras vilket kan ge insikt i analysen om abortlagstiftning. Frågeställningen som studien därmed ämnar till att besvara är följande:

- *Givet demokrati värdena jämlikhet, rättvisa och frihet, hur demokratiska är konsekvenserna av beslutet att avskaffa Roe v. Wade och delegera makten till USAs delstater ur perspektivet av Brettschneiders demokratiteori?*

1.2 Bakgrund

Antagandet av Roe v. Wade representerar en milstolpe för kvinnors reproduktiva rättigheter, eftersom rätten till abort säkerställdes i hela landet (Mucciaroni & Scala, 2019). Roe v. Wade kan anses representera de tidigare decennierna av USAs historia där abort i många fall var tillåtet. Det var inte förrän i slutet av artonhundratalet som abort reglerades i större omfattning och straffades hårt. 1821 års Connecticut-stadga kunde ses som en markör för utvecklingen då abort innan huvudsakligen reglerades av lokala seder och lagnormer. Förr sågs inte att abortera ett foster som inte var infunderat med liv som brottsligt för de flesta domstolar enligt sedvanelagen. De som motsatte sig detta ansåg att abort var ett mindre brott (Innis, u.å). Under 1960-talet blev beslutsfattande i abortfrågan centraliserad då juridiska och medicinska reformatorer ansträngde sig för att avkriminalisera abort. Antagandet av Roe v. Wade utgjorde en markör, men sedan dess har rätten till abort blivit begränsad då allt fler restriktioner i lagen har skapats (Mucciaroni & Scala, 2019).

Den moraliska abortfrågan mellan pro-choice och pro-life-rörelsen har tagit fart och utgör idag en viktig del i den politiska debatten. Antagandet av Roe v. Wade tros av många ha antänt denna konflikt. Fallet är kontroversiellt eftersom HDs beslut att legalisera abort i hela landet sågs som en handling som hindrade politiskt och demokratiskt beslutsfattande då HD bestämde i sakfrågan och inte folket (Greenhouse & Siegel 2011, s. 49).

“Roe was egregiously wrong from the start. Its reasoning was exceptionally weak, and the decision has had damaging consequences. And far from bringing about a national settlement of the abortion issue, Roe and Casey have enflamed debate and deepened division.” (Dobbs v. Jackson Women’s Health Organization, 2022).

Den nationella rätten till abort som möjliggjordes av Roe v. Wade, kunde i sig inte explicit hittas i konstitutionen, utan vilade enligt HD på 'the fourteenth amendment' om begränsningar av statliga åtgärder och personlig frihet. De lagar i delstaterna som hade kriminaliserat abort bröt därmed mot konstitutionen då det inskränkte kvinnors reproduktiva integritet (Mucciaroni & Scala, 2019).

Under 1992, i fallet Planned Parenthood of Southeastern Pa. v. Casey, ifrågasattes uppfattningen om den konstitutionella rätten till abort som upprätthölls av Roe v. Wade. I fallet bekräftade domstolen aborträtten och dess grund i konstitutionen, men riktlinjerna i Roe v. Wade ändrades. En förändring i trimestern¹ formulerades där majoriteten i HD konstaterade att ett foster kunde bli livskraftigt i ett tidigare skede under graviditeten än vad som angetts i Roe v. Wade. Förändringen betydde att delstaterna kunde implementera restriktioner i den första trimestern av en graviditet. De legaliserade också för stater att förbjuda abort när fostret blev livskraftigt med undantag för när moderns hälsa var i fara.

1.3 Tidigare forskning

Det finns en stor mängd litteratur som undersöker flera aspekter av Roe v. Wade (1973). Dock då avskaffandet av rättsfallet blev officiellt under mitten av 2022, har det skapats en informationslucka om fallet då tidigare studier väldigt sällan diskuterat möjligheten av avskaffandet och dess konsekvenser. Den forskning som däremot har blivit publicerad i relation till den nya utvecklingen av aborträtten, och som är relevant för denna studien, är den forskning som diskuterar konsekvenserna av avskaffandet. Till stor del berör dessa studier en ökad ojämlikhet samt orättvisa mellan olika socioekonomiska grupper och etniciteter i USA till följd av upphävandet. De grupper som är mest utsatta är svarta och fattiga kvinnor som befinner sig i delstater som har skapat restriktioner eller helt illegaliserat abort. Utsattheten av dessa grupper grundar sig i att de har sämre chans till att resa till de delstater där man kan utföra en laglig och säker abort vilket vidare skapar komplikationer för kvinnornas hälsa och ekonomi (Coates m.fl. 2023; Coen-Sanchez m.fl. 2022; Berg & Woods 2023; Kaveny 2023). Vidare berör även Belu (2022) att avskaffandet av Roe v. Wade kan i framtiden leda till att andra rättigheter såsom samkönat äktenskap och rätten till preventivmedel också riskeras begränsas.

---

¹ Med trimester menas att en graviditet kan delas upp i tre perioder där varje tidsperiod består av tre månader.

Annan forskning fokuserar även på politiken som styr abortlagstiftningens inriktning. Enligt forskning styrs abortpolitiken i delstaterna av politiska krafter och intressegrupper. Till exempel: närvaron av en större mängd kvinnliga lagstiftare, speciellt om de är Demokrater, samt lobbygrupper som är pro-choice, visar mindre restriktioner på rätten till abort hos delstaterna. På annat håll visar delstater med katolska medborgare fler restriktioner (Berkman och O'Conner, 1993; Medoff, 2002; Kreitzer, 2015; Arceneaux, 2002). Mayer (2022) utvecklar intressegruppers roll inom politik och menar att få amerikaner engagerar sig i delstatspolitiken och till följd av detta har lagstiftningen blivit en optimal arena för intressegrupper där deras intressen representeras och inte medborgarnas. Kreitzer (2015) visar också på intressegruppers påverkan men påvisar även i sitt resultat att den allmänna åsikten hos medborgarna också är styrande för abortpolitikens inriktning. Desto större motstånd mot laglig abort, desto större chans för restriktiv politik. Liknande förhållande visas även vid religiösa anslutningar inom staten. Ytterligare kommer hon även fram till att tillgången till initiatives² i delstaternas lagstiftningsprocess spelar även roll där de delstater med inga initiatives har lägre chans att införa en restriktiv abortlag.

Scoglios och Nayakas (2023) studie utvecklar relationen mellan abortlagstiftning i delstaterna och den allmänna åsikten hos medborgare, där de fann en viss motstridighet. Studien visar att en majoritet av USAs medborgare stödjer rätten till abort men att det också bör finnas viss statlig restriktion. Oftast visar individers åsikter mer nyans än det populära narrativet av pro-choice och pro-life, där lagstiftningen hos delstaterna är polariserad. Ungefär 62 % av individerna i studien befann sig i en delstat med mycket restriktioner, eller som helt illegaliserat abort, vilket visar en motstridighet mellan allmänhetens attityd och det polariserade lagstiftningsklimatet. Holquist (2014) håller med om detta. Hon menar att USAs medborgare befinner sig mer i mitten av abortfrågan med färre grupper på de extrema ändarna av opinionsspektrumet. Woodruffs & Roberts (2020) studie utvecklar på bevisförandet hos lagstiftare vid abortfrågan där de fann att nytt bevis inte skiftade lagstiftares åsikter samt att de var selektiva vid val av forskning som skulle legitimera deras yttranden. Politiska 'values' var därmed mer bestämmande än bevis grundat i forskning.

Tydlig olikhet från Scoglios och Nayakas (2023) studie visas i fyra andra studier där de undersökte relationen mellan allmänhetens åsikt och abortpolitik och fann en samhörighet

---

² Ett 'initiative' är ett rättsligt medel i delstaterna som alla medborgare kan använda för att föreslå ny lagstiftning direkt till det legislativa organet i sin delstat (NCSL, 2022). Eftersom det saknas en motsvarande term i det svenska språket, har den engelska termen behållits.

(Camobreco & Barnello, 2008; Wetstein & Albritton, 1995; Norrander & Wilcox, 1999). Även om detta samband möjligtvis inte har samma styrka i dagens politiska klimat då studierna är relativt gamla, kan förhållandet stödjas delvis av Kreitzers (2015) studie där hon fann att den allmänna åsikten hos medborgarna påverkar abortpolitikens inriktning; desto större motstånd mot laglig abort, desto större chans för restriktiv abortpolitik. Camobreco och Barnello (2008) belyser även i sin studie hur delstaterna reagerar på politiska chocker när stora legislativa förändringar görs. Vid ett sådant tillfälle kunde folkets representanter efter viss tid anpassa sig till medborgarnas opinion och likaså vid tillfällen där intressegrupper vars åsikt inte ligger i linje med allmänhetens är närvarande.

Dessa studier visar en god grund att ta avstamp ifrån i analysen där ett tomrum inom forskningen kan fyllas. Även om viss forskning har studerat abortlagstiftningens många sidor inom delstaterna samt vissa konsekvenser av avskaffandet av Roe v. Wade, saknas det studier som undersöker den demokratiska aspekten av delstaternas nya lagstiftande makt. Detta skapar ett tillfälle för mig att fylla detta tomrum med denna studie.

2. Teoretiskt perspektiv

I detta avsnitt kommer studiens teoretiska ansats att redovisas. Den teoretiska ansatsen är Brettschneiders demokratiteori (2007), vilket utgör ramverket för analysen av hur demokratiska konsekvenserna av beslutet att avskaffa *Roe v. Wade* är.

2.1 Brettschneiders demokratiteori: Demokratins värdeteori

Brettschneiders demokratiteori består av det demokratiska idealet: 'folkets regering, av folket, för folket' och vilar på idén om att respektera alla medborgare som suveräner (Brettschneider 2007, s. 19). Idealet symboliserar medborgarnas förmåga att delta i förfaranden för politiskt beslutsfattande och att resultaten inte ska underminera medborgarnas status (Brettschneider 2007, s. 20). Till exempel är ingen medborgare mindre kapabel att analysera ett argument än en verkställande administratör eller domare, alla är jämlika (Brettschneider 2007, s. 49). Även politiken som förs måste återspegla den suveräna statusen, att medborgarna är den yttersta källan till auktoritet. Vid beslutsfattande måste regeringen därmed respektera medborgarnas intressen; även om de har blivit demokratisk utvalda att representera folket, resulterar det i en odemokratisk process om de inte representerar folkets intressen. Således, en regering både *av* och *för* folket (Brettschneider 2007, s. 21-22).

Samma förhållningssätt kan tillämpas på skapandet av tvångslagstiftning. Tvångslagstiftning ska motiveras av att medborgarna följer lag genom tillgång till kunskap och insikt i systemet, inte hotet om sanktion. Detta då lagen inte ska kränka det demokratiska idealet som redovisats ovan. Genom detta, behåller medborgarna sin suveräna status samtidigt som begränsningar på legitim lag skapas (Brettschneider 2007, s. 32-33); tvång måste rättfärdigas ur respekt av medborgarna som jämlika och fria (Brettschneider 2007, s. 43). Rättigheterna som medborgarna innehar - vilka skapas ur teorins kärnvärden som vi återkommer till senare - är därmed de som skapar begränsningar för att undvika odemokratiska processer och resultat (Brettschneider 2007, s. 34).

Som tidigare nämnt måste tvång vara legitimt genom att det måste rättfärdigas i förhållande till kärnvärdena samt att tolkningen av dessa ska vara rimlig. De aktörer som bestämmer tvångsmedlen måste därför utgå från empati vid lagstiftning. Att ta hänsyn till de potentiella argument som medborgarna kan framföra är centralt vid utvärdering av politikens innehåll (Brettschneider 2007, s. 67). Utöver detta är det också extremt viktigt för medborgarna att

erkänna varandra som fria och jämställda. Utan ett sådant intresse, skulle medborgarna i situationer av tvång och dess effekter vara oense huruvida legitimiteten kan försvaras eller ej. Genom det demokratiska idealet krävs det en balansering av intressen och att medborgarna är motiverade att dra gemensamma slutsatser (Brettschneider 2007, s. 68).

Teorin kan sammanfattas av demokratins tre kärnvärden: equality of interests, political autonomy och reciprocity³ (Brettschneider 2007, s. 23) vilka omfattar det demokratiska idealet 'folkets regering, av folket, för folket' (Brettschneider 2007, s. 19). Värdena utgör rättigheter vilka är medel för att respektera den gemensamma suveräna statusen hos de individer som är föremål för tvång (Brettschneider 2007, s. 26). De tre kärnvärdena utgör ett minimimått på hur medborgarna ska behandlas i det demokratiska systemet där de vidare kan användas vid utformningen av en idealisk demokratisk process (Brettschneider 2007, s. 50; 136). Ju närmare en demokrati kommer kärnvärdena, desto mer legitim är dess substans och process (Brettschneider 2007, s. 161).

Det första kärnvärdet, equality of interests, utgör en standard för att utvärdera demokratiska förfaranden och resultat. Värdet kräver att alla medborgares rimliga intressen respekteras och väger lika tungt. På grund av detta ska faktorer som klass och social ställning därmed inte ha någon inverkan på demokratin, ingens intresse ska prioriteras framför någon annans. Genom att etablera en jämlikhet hos medborgarna, skapas både riktlinjer och begränsningar i den demokratiska processen vilket säkerställer en regering av folket, för folket. Trots att en process reflekterar jämlikheten, är det även viktigt att lagen formuleras samt institutioner organiseras så att alla medborgare behandlas enhetligt ur denna värdering (Brettschneider 2007, s. 23-24).

Det andra kärnvärdet, political autonomy, handlar om hur de individuella medborgarna behandlas i ett system av kollektivt självstyre. Värdet skyddar medborgarnas individuella rättighet till att medverka i gemensamt beslutsfattande. Det anses odemokratiskt att kunna köpa upp en annan medborgares röst eller att resultatet i beslutsfattande går emot vad medborgarna röstar kollektivt, även om beslutet i sig är mer gynnsamt. För detta värde, är det därmed viktigt att medborgarna kan bestämma politikens utformning genom demokratiska procedurer (Brettschneider 2007, s. 24).

---

³ Kärnvärdenas engelska term har valts att behållas då Brettschneiders (2007) valda term skapar bättre förståelse av kärnvärdenas innebörd än vad en svensk översättning hade gjort.

Yttrandefrihet, vilket även tar sig i form av samvetsfrihet, är essentiellt för det andra kärnvärdet och för att en stat ska kunna behandla sina medborgare som suveräner. För att medborgare ska kunna vara självstyrande, måste de oberoende kunna reflektera över politiska problem. Utöver det kan medborgare delta i demokratisk diskussion samt bli informerade och lyssna till andra medborgares argument. Speciellt viktigt är det inom representativ demokrati då medborgarna erbjuds möjligheten att lyssna på samt argumentera om politik även om de inte medverkar i den dagliga lagstiftningen (Brettschneider 2007, s. 44-46).

Det tredje kärnvärdet, reciprocity, handlar om att den förda politiken måste vara försvarbar genom argument som kan accepteras av resonabla medborgare⁴ (Brettschneider 2007, s. 25). Argumenten behöver endast vara resonabla medan medborgarnas värderingar kan skilja sig vilket visar till stor del varför värdet vilar på logik. Idealet att folket styr, går inte att uppfylla om regeringen inte kan förklara dess handlingar för medborgarna vilka även måste motiveras med argument som kan accepteras av dem (Brettschneider 2007, s. 43). Värdet kan även sättas i förbindelse med de andra två kärnvärdena i att det kan användas som ett verktyg i hur man kan tillämpa dem. Till exempel kan det tredje kärnvärdet användas för att rättfärdiga allmänna riktlinjer och de tillhörande tvång genom att utgå ifrån de två andra värdena (Brettschneider 2007, s. 25).

---

⁴ Medborgare anses resonabla när de ser varandra som jämlika och fria, varvid de kan erbjuda varandra rättvisa villkor för socialt samarbete med förutsättningen att villkoren kan rimligen accepteras. Den som erbjuder de rättvisa villkoren måste också tro att de skulle accepteras av motparten. Detta kan dock ske på bekostnad av den enskilde medborgarens intressen (Brettschneider 2007, s. 35).

3. Metod

I del 3.1 kommer den normativa metoden att redovisas vilket är en substansorienterad värdeanalys med inriktningen givet att-analys/extern idékritik. I detta avsnitts andra del, 3.2, kommer operationalisering av Brettschneiders demokratiteori (2007) att redovisas i form av demokrativärdena jämlikhet, rättvis och frihet. I nästföljande del, 3.3, reflekteras det över val av metod. Därefter redogörs studiens material i del 3.4 och till sist i del 3.5 studiens avgränsningar.

3.1 Normativ metod

Eftersom att det har gjorts ett val att undersöka hur demokratiska konsekvenserna av beslutet att avskaffa Roe v. Wade (1973) är, aktualiseras undersökningen genom att värdera konsekvenserna, därmed utförandet av en normativ analys. Normativ metod kan beskrivas som ett sätt att rationellt argumentera för och problematisera ståndpunkter i värdefrågor (Badersten 2006, s. 50). I denna studie kommer de framförda argumenten och problematiseringen av fallet att ske ur perspektivet av demokrativärden vilka kommer att presenteras och definieras ur Brettschneiders demokratiteori (2007) i del 3.2.

Eftersom arbetet kommer att baseras på demokrativärden är det högst relevant att förklara innebörden av *värden*. Värden kan antingen symbolisera något eftersträvansvärt eller oönskat, därmed hur något bör eller inte bör vara (Badersten 2006, s. 22). I vårt fall symboliserar demokrativärdena något idealiskt. Således kommer även det som undersöks i fallet som överensstämmer med demokrativärdena anses legitimt och rättfärdigt. På annat håll kommer det som inte är förenligt med de definierade demokrativärdena, kunna problematiseras. Inom den normativa demokratiteorin skiljs det mellan *substansvärden* och *processvärden*. Substansvärden kan beskrivas som demokratins grundvärden som till exempel jämlikhet, frihet och solidaritet. Processvärden kan istället beskrivas som de procedurer som realiserar substansvärden, det vill säga öppenhet, deliberation och ansvar (Badersten 2006, s. 28). Därtill är det även viktigt att lyfta att det finns delad mening om vilka värden som hör till substansvärden och processvärden, eller att det i vissa fall inte finns en klar distinktion mellan dem (Badersten 2006, s. 28). För att simplificera mitt fall kommer den distinktion som redovisas ovan användas. Analysen kommer att använda substansvärden då studien har som ambition att undersöka de demokratiska konsekvenserna av *beslutet* och inte *processen* av

Roe v. Wade (1973). Därmed är valet att operationalisera Brettschneiders demokratiteori (2007) lämpligt då teorin är substansorienterad.

Normativ metod kan aktualiseras på ett flertal sätt, men för denna studien kommer en givet att-analys - eller som Beckman (2005, s. 75) beskriver det, en extern idékritik - att användas för att undersöka fallet. Vid användandet av metoden är ambitionen att applicera väl preciserade värdegrunder - i vårt fall demokrativärden - på fallet för att sedan problematisera ur varje värdes perspektiv och jämföra dem emellan. Med metoden finns det därmed även möjlighet att lyfta att beroende på vilka värden som används, kommer olika slutsatser att dras i frågan (Badersten 2006, s. 44; Beckman 2005, s. 75-77).

Analysen i denna studie är både normativ och empirisk. Den är normativ i den mån att väl preciserade demokrativärden kommer grunda analysen, men den är även empirisk då verkligheten analyseras (Badersten 2006, s. 174) i form av en fallstudie, vilket också kommer att stödjas av empiriskt material. Det centrala fokuset hos fallstudier är att försöka belysa beslut och utifrån undersökning av dessa, skapa ytterligare förståelse (Yin 2006, s. 30). Denna fallstudie kommer studera de aktuella omständigheterna i USA vad gäller abortfrågan i dess verkliga kontext varav vi kan dra nytta av studiens operationalisering av demokratibegreppet vid insamling och analys av data (Yin 2006, s. 31) för att kunna besvara frågeställningen.

3.2 Metodologiska reflektioner

En kritik mot normativ metod är så kallade *värdekonflikter* som kan ge upphov till olika resultat då varje människa kan tolka värden på olika sätt (Badersten 2006, s. 34). Detta kan kopplas till forskarens 'glasögon'; beroende på forskarens kön, kultur och vad den är intresserad av, kommer olika saker att fokuseras på i materialet samt analysen och möjligtvis även ge upphov till olika resultat (Badersten 2006, s. 41). Detta är ofrånkomligt till viss del, det viktiga är hur man minimerar risken för det så att reliabiliteten (Teorell & Svensson 2007, s. 59) påverkas ytterst lite. För studien är det genom valet av Brettschneiders demokratiteori (2007) och därmed även de demokrativärden som utgås ifrån. Genom att rama in sig, begränsas de friheter som annars kan tas i en analys då man medvetet tar på sig ett visst par glasögon (Beckman 2005, s. 22). För att återkoppla till värdekonflikter, kommer operationaliseringen av Brettschneiders demokratiteori (2007) att avgränsa de värden som

kommer att vara styrande för analysen. Genom att tydliggöra värdena, dess innebörd och de operationella indikatorerna, kan feltolkning och andra konkurrerande synsätt uteslutas för läsaren.

Detta kopplas vidare till att arbetet måste vara *intersubjektivt* i den mening att det ska vara lättförståeligt samt reproducerbart för en utomstående. Genom att vara så transparent som möjligt i arbetet vid redovisning av demokrativärden och hur dessa aktualiseras i verkligheten, kan påverkan från forskarens personlighet i arbetet minimeras. Här läggs stor vikt på att de resonemang och slutsatser som dras i arbetet därmed inte grundar sig i eget tycke, utan vetenskap, för att kravet på kritiserbarhet ska uppnås (Badersten 2006, s. 76-78). För att stärka intersubjektiviteten i arbetet, kommer stor vikt läggas vid operationalisering av Brettschneiders demokratiteori (2007) då teorin är vad analysen kommer att härledas ur. För att läsaren ska kunna förstå de förda argument som redovisas, krävs entydighet och precision (Badersten 2006, s. 94-95).

Det är även viktigt att beakta den externa rimligheten i värdeutsagor. Ju mer realistiska de värdena som utgås ifrån är att uppnå i praktiken, desto mer förklaringskraft tillförs till analysen (Badersten 2006, s. 176). Den teoretiska ansatsen som har redovisats i del 2.1 utgör ett idealiskt ramverk för rättfärdigandet av demokratiska rättigheter och processer varav kärnvärdena är väldigt abstrakta i sin förklaring. Detta är medvetet gjort av Brettschneider (2007, s. 23) för att undvika att skapa en heltäckande uppfattning av sanningen. Eftersom den teoretiska ansatsen både utgör ett idealiskt demokratiskt ramverk samt är abstrakt i sin förklaring, kan flertal sanningar som möjligtvis kan bli motsägande till varandra skapas i analysen. För att undvika detta och tillföra mer förklaringskraft till analysen, läggs stor vikt vid operationalisering av teorin så att en mer verklighetstrogen avbildning kan skapas.

3.3 Operationalisering av Brettschneiders demokratiteori

Nedan kommer Brettschneiders demokratiteori (2007) operationaliseras. Operationaliseringen sker i två steg: först kommer centrala demokratiska substansvärden att anges där definitionen av dessa kommer förstås ur perspektivet av vald demokratiteori. Det andra steget är att visa hur värdena ska kunna mätas i det undersökta fallet, alltså indikatorer på hur värdena uppfylls. Det som stämmer överens med operationaliseringen anses demokratiskt.

3.3.1 Jämlikhet

Det första kärnvärdet som Brettschneider presenterar i sin teori (2007) utgör den centrala utgångspunkten för definition av jämlikhet. Jämlikhet kan förstås som att alla medborgare har ett lika värde där grupperingar som etnicitet, klass eller utbildning inte kan rättfärdiga odemokratiska beslut. Medborgarnas intressen är likvärdiga och därmed ska ingens intresse ges större vikt än någon annans. Utifrån detta ska demokratiska förfaranden och beslut reflektera denna jämlikhet där medborgarna ska behandlas enhetligt. Även beaktning av det demokratiska idealet: regering av och för folket, är viktigt för definiering av jämlikhet. Om politiken inte representerar folkets intressen resulterar det i odemokratiska beslut där en specifik grupps intressen prioriteras framför resterande medborgares intressen.

För denna studie innebär operationalisering av värdet jämlikhet att antagandet av abortlagstiftning ska representera medborgarnas intresse; vilket i vårt fall innebär medborgarnas åsikt att skapa eller inte skapa restriktioner på abort. Då aborträtten har blivit delegerad ner till delstaterna att lagstifta i sakfrågan, blir den logiska följden att lagen ska representera medborgarnas intressen i varje delstat och inte nationen som helhet. Här skulle den lagstiftning som gynnar en mindre grupp medborgares intressen eller som inte kan rimligen accepteras av andra medborgare anses odemokratiskt. Det är dock fortfarande legitimt om den enskilde medborgarens intresse beaktas, så länge lagstiftningen grundas i rättvisa villkor som rimligen kan accepteras. För denna studie avses med rimliga och rättvisa villkor att en majoritet (minst 50 %⁵) av medborgarnas intresse överensstämmer med lagstiftningen och vid de tillfällen där det saknas abortlagstiftning ska det saknas en majoritetåsikt. Eftersom lagarna måste vara rättvisa innebär det också att ingen grupp ska erfar positiva eller negativa konsekvenser mer än någon annan grupp till följd av lagstiftningen.

3.3.2 Rättvisa

Förståelsen av begreppet rättvisa kan ges utifrån det tredje kärnvärdet i Brettschneiders demokratiteori (2007). För att beslut ska vara *rättvisa* gäller att den förda politiken är *försvarbar* där medborgarna ska kunna acceptera argumenten som presenteras av de styrande. Argumenten ska vara resonabla och logiska. För att medborgarna ska kunna behålla sin

---

⁵ Vid definition av majoritet utgår det ifrån så kallad 'absolut majoritet' där alla med rösträtt räknas in varav minst 50 % av dessa måste vara för beslutet (Nylander, 2022). Absolut majoritet har valts då alla medborgare i varje delstat ska räknas in så att minoritetens intresse inte ska vara styrande för abortlagstiftningen.

suveränitet, måste regeringen kunna förklara dess handlingar, vilket är speciellt viktigt vad gäller förklaring av tvångsmedel. Det tredje kärnvärdet anknyter även till det första kärnvärdet i att om ett förfarande eller beslut ska vara rättvist, måste det reflektera medborgarnas intressen.

Rättvisbegreppet innebär därmed att de argument som grundar abortlagstiftning måste vara resonabla, logiska och accepteras av medborgarna då den demokratiska makten utgår ifrån dem. De resonliga argument som understödjer beslutsfattande i den legislativa processen måste vara legitim i medborgarnas ögon för att abortlagstiftningen ska anses rättvis. Beslutsfattare legitimerar sina beslut på ett flertal sätt: genom att hänvisa till vetenskap, spegla medborgarnas åsikt eller genom relevanta aktörer som till exempel politiska ledare (Boswell 2009, s. 7,11, 22). Eftersom ett av sätten att legitimera abortlagstiftning är genom representation av medborgarnas intresse redan kommer redovisas i del 4.1 om jämlikhet, kommer operationalisering av rättvisa fokusera på legitimering genom hänvisning till vetenskaplig fakta. Eftersom vetenskap används som ett medel för att legitimera beslut, kommer detta vara utgångspunkten för de resonabla och logiska argument som ska understödja abortlagstiftning.

3.3.3 Frihet

Frihet kan förstås ur demokratiteorin som helhet, men speciellt medborgarnas status som suveräner. På grund av det demokratiska idealet 'folkets regering, av folket, för folket' som ligger till grund för teorin, kan inte politiskt beslutsfattande och resultat underminera medborgarnas status och deras rättigheter. De tre kärnvärdena tillsammans med den suveräna statusen utgör ett skyddsnät för medborgarnas rättigheter genom att skapa begränsningar på vad som kan rättfärdiga politiska förfaranden och beslut. Frihet kan därmed ses som rätten till att andra rättigheter inte inskränks eller undermineras.

Att aborträtten har blivit delegerad ner till delstaterna och inte längre skyddas av konstitutionen innebär för operationalisering av frihet att utvecklingen inte ska underminera andra rättigheter eller att de riskeras undermineras i framtiden. Dessa rättigheter är de som är skyddade under lag i USA och utgör bland annat yttrandefrihet, religionsfrihet, rörelsefrihet, tryckfrihet samt rätten till preventivmedel och samkönat äktenskap.

3.4 Material

För att kunna besvara hur demokratiska konsekvenserna av beslutet att avskaffa Roe v. Wade (1973) är, kommer delar av materialet tas från del 1.3 'tidigare forskning' som har redovisats ovan. Vid de delar i analysen där materialet från 'tidigare forskning' inte kan besvara frågeställningen, kommer annan forskning att komplettera vilket bestäms utifrån operationaliseringen ovan i del 3.3.

För att kunna undersöka '3.2.1 jämlikhet' måste statistik över medborgarnas åsikt om abortlagstiftning i varje delstat samt varje delstats abortlagstiftning tas fram. För den förstnämnda kommer jag utgå ifrån statistik från 2014 (Pew Research Center, 2014). Materialet har vissa svagheter som måste beaktas. För det första hade det varit bättre att utgå ifrån statistik närmare i tid då det har förflutit 9 år sedan forskningen genomfördes. Det mest optimala hade varit att utgå ifrån statistik som har tagits fram sedan avskaffandet av Roe v. Wade (1973). Men då sådan statistik inte finns till hands, är statistik från 2014 acceptabelt då medborgares åsikter på abort inte skiftar snabbt (Norlander & Wilcox, 1999). För det andra redovisas statistiken genom kategorierna 'lagliga i alla/flesta fall', 'olagligt i alla/flesta fall' och 'vet ej'. På grund av detta förloras den variation av åsikt som finns inom varje kategori då man inte kan skilja mellan de medborgare som tycker att alla fall bör vara olagliga/lagliga och de som befinner sig på ett spektrum där i mellan. Speciellt viktigt blir åtskillnaden mellan kategorierna då forskning har visat att stor del av USAs befolkning inte befinner sig på extremen av pro-choice och pro-life sidorna (Scoglios & Nyaka, 2023; Holquist, 2014). Samtidigt kan inte analysen endast utgå ifrån 'olaglig/laglig i de flesta fall' då det finns medborgare som vill att abort ska vara olagligt/lagligt i alla fall (Scoglios & Nyaka, 2023). Eftersom svaren till det frågeformulär som statistiken är taget ifrån inte kunde hittas för att kunna särskilja kategorierna, kommer viss anpassning behöva göras i analysen vid användningen av diagrammet; de delstater som helt legaliserat/illegaliserat abort kommer att motsvara samma kategorisering i statistiken över medborgarnas åsikt. Den sistnämnda delen av '3.2.1 jämlikhet' kommer att besvaras genom Center for Reproductive Rights (u.å.) sida där de har kategoriserat delstaterna i fem olika kategorier utifrån deras nuvarande abortlagstiftning. Resterande delar av jämlikhets-, rättvisa- och frihetsbegreppet kommer att undersökas med hjälp av annan forskning.

Eftersom uppsatsen baseras på material från tidigare studier, kan problem dyka upp vid materialinsamlingen. Då abortfrågan är en värdeladdad debatt, kan tendens- och oberoende faktorn hos ett material ifrågasättas. Det finns en möjlighet att författaren för en snedvriden argumentation ur sina egna värden, även om det görs omedvetet. För att grunda arbetet på så trovärdigt material som möjligt, måste korsbekräftelse med annat material utföras för att minimera denna risk. Dock finns det chans att vissa material inte kan korsbekräftas då tillräckligt material inom ämnet ännu inte har blivit producerat. Detta då det knappt passerat ett år sedan avskaffandet av Roe v. Wade. I dessa fall får trovärdigheten till materialet utredas genom de fyra källkritiska kriterierna äkthet, samtidighet, beroende och tendens (Badersten 2007, s. 172-173).

3.5 Avgränsning

Eftersom studiens mål är att undersöka hur demokratiska konsekvenserna av beslutet att avskaffa Roe v. Wade (1973) är, är det viktigt att klargöra vilka konsekvenser som undersöks. Eftersom det har skett en maktdelegering ner till delstaterna, betyder det att aborträtten inte längre är skyddad av konstitutionen, att ny abortlagstiftning skapas samt att det legislativa systemet i varje enskild delstat kommer att vara styrande för detta. Därmed utgör de undersökta konsekvenserna dessa aspekter och deras aktuella omständigheter.

Studien har även avgränsats till tre demokrativärden: jämlikhet, rättvisa och frihet. Då studien redan har begränsats till substansorienterade demokrativärden, betyder det att demokrativärden som öppenhet, deliberation och ansvar inte kan inkluderas. Bland de substansorienterade demokrativärdena anses jämlikhet, rättvisa samt frihet bäst omfamna Brettschneiders demokratiteori (2007) samtidigt som relevansen för studiens mål bevaras (vilket är att kunna besvara frågeställningen).

Till sist är det viktigt att uppmärksamma att val av teori utgör en betydande del i de slutsatser som dras av analysen. Ett annat teoretiskt ramverk, till exempel en processororienterad demokratiteori, hade resulterat i andra slutsatser och diskussioner av fallet. Liknande perspektiv kan tillämpas på operationaliseringen av Brettschneiders demokratiteori (2007). Eftersom teorin är abstrakt kan den operationaliseras på ett flertal sätt. Därmed kan operationaliseringen som utförts i denna studie vara en tolkning av flera möjliga. Med detta är det viktigt att ytterligare undersökning av fallet genomförs så att fler aspekter kan

inkluderas. Motsvarande gäller för den process som ligger till grund för beslutet att avskaffa Roe v. Wade som utesluts ur denna studie med motivation av tidsrestriktioner och studiens utrymme. Flera demokratiska aspekter i fallet kan ifrågasättas och är värt att undersöka i framtiden. Till exempel att första utkastet på beslutet av domstolen blev läckt till allmänheten (Gerstein & Ward, 2022), att tre olika uppsättningar av HD har tolkat konstitutionen och USAs historia olika samt Trumps inflytande på beslutet genom att utnämna tre konservativa domare till USAs HD under sin termin som president (Penovic, 2022).

4. Analys: Applicering av demokrativärdena

I denna del av undersökningen kommer jag med hjälp av demokrativärdena jämlikhet, rättvisa och frihet att analysera hur demokratiska konsekvenserna av beslutet att avskaffa Roe v. Wade (1973) är.

4.1 Jämlikhet

“Experts estimate that a ban on abortions increases maternal mortality by 21 percent, with white women facing a 13 percent increase in maternal mortality while black women face a 33 percent increase” (Breyer, J., Sotomayor, J., and Kagan, J., dissenting i Dobbs v. Jackson Women’s Health Organization, 2022).

I fallet Dobbs v. Jackson Women’s Health Organization (2022) belyser domarna i oppositionen för avskaffandet av Roe v. Wade en ökad risk för kvinnors liv och hälsa, speciellt svarta kvinnor, till följd av avskaffandet av den nationella rätten till abort. Flera studier understödjer deras uttalande (Rebecca-Marie, 2023; Coates m.fl. 2023; Coen-Sanchez m.fl. 2022; Berg & Woods 2023; Kaveny 2023, Belu 2022). På grund av delegeringen av makt till delstaterna, kan delstaterna obehindrat skapa restriktioner och kriminalisera abort. Med detta är det inte orealistiskt att kvinnor kan bli tvingade till att ofrivilligt bära ett foster samt bära foster med missbildningar som kan skapa risker för kvinnans hälsa (Rebecca-Marie, 2023). Detta enligt teorin är inte odemokratiskt, så länge restriktionerna reflekterar medborgarnas intresse till att skapa dessa restriktioner i delstaterna. Det som dock blir odemokratiskt i avseende av jämlikhet är att vissa grupper erfarar fler negativa konsekvenser än andra grupper. På grund av delstaternas frihet till att skapa restriktioner på aborträtten, skapas det en oproportionerlig negativ effekt på färgade och låginkomst-medborgare. Dessa grupper som bor i delstater som har illegaliserat abort kan oftast inte finansiera en resa till en närliggande delstat där abort är lagligt (Rebecca-Marie, 2023; Coates m.fl. 2023; Coen-Sanchez m.fl. 2022; Berg & Woods 2023; Kaveny 2023, Belu 2022). Till följd av detta tvingas de föda utan hjälp från sjukvården vilket ökar risken för infektioner och dödsfall. 79 % av alla dödsfall relaterade till födsel är färgade kvinnor varav den högsta dödligheten finns i de konservativa delstaterna med flest restriktioner (Rebecca-Marie, 2023). Illegalisering av abort visar även samband med en ökad klyfta mellan socioekonomiska grupper; de kvinnor som blir nekade en abort har större chans till att vara under fattigdomsgränsen samt erhålla en lägre utbildning (Coates m.fl. 2023). Dessutom är dessa skillnader som störst för svarta kvinnor än för vita. Lagstiftning som är restriktiv mot

aboträtten bidrar till en ökad ojämlikhet mellan olika socioekonomiska samt etniska grupper då fattiga samt färgade erfarar fler negativa konsekvenser än de med stabil ekonomi eller vita gör. Enligt teorin är denna konsekvens odemokratisk.

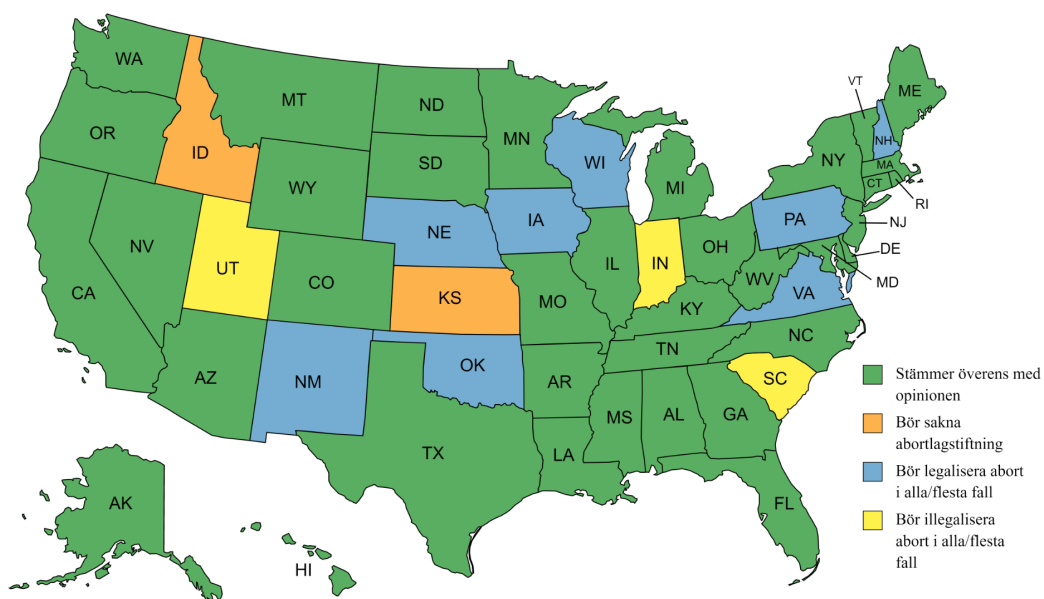
En annan aspekt som jämställdhetsbegreppet kräver är att lagstiftningen ska representera medborgarnas intresse. I totalt 13 delstater är abort olagligt och kriminaliserat (Center for Reproductive Rights, u.å.). Vid jämförelse med allmänhetens åsikt om abort för varje delstat (Pew Research Center, 2014) visas det att 11 av delstaternas (Arkansas, Texas, North Dakota, South Dakota, Missouri, Louisiana, Mississippi, Tennessee, Kentucky, West Virginia och Alabama) lagstiftning överensstämmer med allmänhetens åsikt där minst 50 % av populationen ansåg att abort skulle vara olagligt i alla eller de flesta fallen. I två av fallen, Idaho och Oklahoma, fanns det en skiljaktighet mellan allmänhetens åsikt och lagstiftningen. I Oklahomas fall är det en majoritet på 51 % som tycker att abort ska vara lagligt i alla eller de flesta fallen. I Idaho saknas det en tydlig majoritet. Eftersom abort är illegaliserat i Oklahoma, representeras inte medborgarnas intresse i att legalisera abort. Detsamma gäller för delstaten Idaho där det inte finns en tydlig majoritet, men där abort också är illegaliserat. I dessa två fallen är lagstiftningen ojämlik där en minoritets intressen prioriteras framför medborgarnas. I delstaten Idaho bör det inte finnas någon lagstiftning som varken skyddar aboträtten eller skapar restriktioner på den då det saknas en majoritet för att kunna göra ett jämlikt beslut.

I de 12 delstater där aboträtten är skyddad av lag men det finns viss restriktion (Center for Reproductive Rights, u.å.) visas abortlagstiftningen överensstämma med medborgarnas åsikt i 10 delstater (Montana, Nevada, Colorado, Michigan, Florida, Delaware, Rhode Island, Massachusetts, Maine och Alaska). I Kansas saknas det en majoritet och i South Carolina anser 52 % av medborgarna att abort ska vara olagligt eller olagligt i de flesta fall. För att lagstiftningen ska vara jämlik och representativ av medborgarnas intresse bör Kansas sakna lagstiftning och South Carolina bör illegalisera abort eller skapa restriktioner för de flesta fallen.

I de tre delstater (New Hampshire, Virginia och New Mexico) där abort är tillgängligt men det saknas abortlagstiftning (Center for Reproductive Rights, u.å.) visar statistik att invånarna för samtliga delstater anser att abort bör vara lagligt eller lagligt i de flesta fall. I alla tre fall bör regeringen skapa lagstiftning som skyddar aboträtten så att medborgarnas intressen

representeras jämlikt. Vidare i de 11 delstater som visar i dagsläget önskan till att illegalisera abort samt att det inte finns lagligt skydd för abort (Center for Reproductive Rights, u.å.), visas Utahs och Indianas medborgare vilja göra abort olagligt eller olagligt i de flesta fall, fyra delstater (Nebraska, Iowa, Wisconsin och Pennsylvania) där medborgarna vill göra abort lagligt eller lagligt i de flesta fall, och fem delstater (Wyoming, Arizona, Ohio, North Carolina, Georgia) där det saknades en majoritet. För de två delstater som vill illegalisera abort representeras inte invånarnas intressen, men eftersom regeringen i delstaterna möjligtvis kommer illegalisera abort i framtiden kan detta komma att ändras. I de fyra delstaterna där medborgarna önskar att göra abort lagligt, representeras inte deras intressen då det saknas lagstiftning som skyddar aborträtten. Eftersom delstaten i framtiden kan komma att göra abort olagligt, representeras en minoritets intressen och inte medborgarnas. För de fem delstater som saknar en majoritet, är läget jämställt då det saknas lagstiftning.

Till sist i de 11 delstater (Washington, Oregon, California, Minnesota, Illinois, Vermont, New York, Connecticut, New Jersey, Maryland och Hawaii) där aborträtten är skyddad av delstatens konstitution eller stadgar (Center for Reproductive Rights, u.å.) visas en koherens mellan abortlagstiftningen och medborgarnas intresse i alla 11 fall. Dessa delstaters abortlagstiftning överensstämmer med demokrativärdet jämlikhet då medborgarnas intresse representeras på ett rättvist sätt.

Sammanfattande karta som redovisar delstaternas förhållande mellan abortlagstiftning och opinionen hos medborgarna där de delstater som *inte* är kodat med *grönt* är nuvarande lagstiftning/avsaknad av lagstiftning inte koherent med medborgarnas intresse.

Stor del av den abortlagstiftning idag som är restriktiv är inte lagstiftad från den tidpunkt då Roe v. Wade (1973) och Planned Parenthood v. Casey (1992) blev avskaffat, utan är så kallade 'zombie' och 'trigger' lagar som blev giltiga i fallet Dobbs v. Jackson Women's Health Organization (2022). Zombie laws är de lagar som blev ogiltiga vid antagandet av Roe v. Wade i 1973 då de bröt mot den nya nationella lagstiftningen. Trigger laws istället är vanligare vilka både antogs och var ogiltiga under Roe v. Wade och Planned Parenthood v. Casey, men skapades med avsikten att bli giltiga om USAs HD i framtiden skulle avskaffa Roe v. Wade och Planned Parenthood v. Casey. Frågan som ställs är därmed ifall dessa lagar kan anses legitima då de innan har stridit mot grundlagstiftningen (Rebecca-Marie, 2023). För att en lag ska anses jämlik måste den representera medborgarnas intresse. Som redovisats ovan görs detta i flertal delstater med restriktiv abortlagstiftning, men det förekommer även fall där abortlagstiftningen och medborgarnas intresse inte överensstämmer. Därmed kan det ifrågasättas om delstaterna ska låta gammal lagstiftning representera dagens medborgares intressen. Idag stödjer en majoritet av medborgare abort men att det bör finnas viss statlig restriktion (Scoglios och Nayakas, 2023) jämförelsevis med en majoritet som ogillade valfri abort under 60- till 70-talet (Blake, 1977). Detta visar på en stor kontrast mellan dagens medborgares intresse i jämförelse med äldre generationers intressen. På grund av detta bör legitimiteten av särskilt 'zombie' laws men även 'trigger' laws ifrågasättas för att jämställd abortlagstiftning ska kunna uppnås där avskaffandet av dessa möjligtvis är den mest demokratiska vägen att gå.

4.2 Rättvisa

Woodruffs & Roberts (2020) studie visar att lagstiftare vid legislativa beslut om abort sällan understödjer deras beslut med vetenskaplig fakta utan snarare hänvisar till anekdoter och människors personliga erfarenheter som de har sett på facebook inlägg. Både Demokrater och Republikaner kritiserade deras motståndares position i frågan till att vara ideologibaserad och inte grundat i vetenskap. Samtidigt prioriterade båda sidorna i sina egna intervjuer politiska värderingar framför kunskap och vid de tillfällen där vetenskap hänvisades till, var de selektiva med forskningen för att legitimera sin position och bekräfta sin tidigare existerande åsikt. Den redan etablerade politiska positionen och dess värderingar visade sig därmed

styrande för lagstiftarna där ny forskning inte ändrade deras synsätt. Lagstiftarna visade även tendens till att inte lita på vetenskaplig fakta och ansåg det mindre trovärdigt än anekdoter där de värdesatte människors personliga erfarenheter högre än forskningsbevis.

Eftersom lagstiftare vid legislativa beslut sällan understödjer sitt beslutsfattande i vetenskaplig fakta - och om de gör det så är det selektiv fakta som stämmer överens med den politiska tillhörigheten - så är argumenten orättvisa. Då både Demokrater och Republikaner till stor del baserar sina beslut på människors personliga erfarenheter och anekdoter, anses argumenten som grundar abortlagstiftning som både skyddar och är restriktiv mot aborträtten orättvis. För att beslutsfattande ska vara rättvis måste den vara styrd av forskningsbevis och inte ideologier.

4.3 Frihet

I *Dobbs v. Jackson Women's Health Organization* (2022, dissenting s. 4-5) lyfte Breyer, Sotomayor och Kagan, JJ. oron över att avskaffandet av *Roe v. Wade* kan äventyra andra rättigheter och friheter i framtiden som rätten till samkönade äktenskap och intimitet, kroppslig integritet, reproduktion, rätten till att köpa och använda preventivmedel samt familjära relationer. Oron grundar sig på att dessa rättigheter och friheter har inrättats av samma del i konstitutionen som aborträtten var skyddad av. I 'the opinion of the court' (*Dobbs v. Jackson Women's Health Organization* 2022, s. 66) avvisades deras påståenden då avskaffandet av *Roe v. Wade* endast berör aborträtten och inget annat prejudikat som inte berör abort. Att jämställa andra rättigheter till aborträtten anses felaktigt då de är i sig olika och abort är unikt och berör potentialen till liv. Breyer, Sotomayor och Kagan, JJ. (Dissent i *Dobbs v. Jackson Women's Health Organization* 2022, s. 5) påpekar dock att den nationella aborträtten avskaffas på grund av att abort inte är anknuten till USAs historia och därmed finns det ingenting som hindrar framtida domar att säga samma om andra rättigheter. Att fastslå att preventivmedel inte har någon anknytning till historien förrän på 1900-talet är därmed inte helt osannolikt och kan utgöra motivationen som avskaffar *Griswold v. Connecticut* som skyddar rätten till preventivmedel. Belu (2022) tar även upp möjligheten att begränsa andra rättigheter som är skyddade av *Roe v. Wade* där hon menar att orosmålet är berättigat men att det än är otydligt till vilken utsträckning.

I dagsläget finns det varken forskning eller utveckling i HD för restriktion av dessa rättigheter. Istället är begränsning av rörelsefriheten det mest angelägna idag, vilket även

oppositionen i HD av avskaffandet av Roe v. Wade menade skulle vara det nästkommande steget. De säger att vissa stater möjligtvis kommer hindra kvinnor att färdas till andra delstater för att genomföra en abort där lagar kan antas för att kriminalisera detta. Utöver det finns det även misstanke om att lagstiftning kan skapas för att tillhandahålla information som möjliggör kvinnors tillgång till abort (Dobbs v. Jackson Women's Health Organization 2022, dissent s. 3). Idag finns det ett flertal försök till att begränsa kvinnors rörelsefrihet. I Missouri - som har illegaliserat abort - har delstatens representant Mary Elizabeth Coleman framfört ett förslag på lagstiftning (HB 2810) som skulle göra det olagligt för Missouris medborgare att söka abort utanför dess gränser. Lagstiftningen är inte endast menad att begränsa rörelsefriheten över delstatens gränser, men kommer även att censurera webbplatser relaterat till abort på internet (Rebecca-Marie, 2023). Ytterligare en föreslagen lagstiftning i Missouri, SB 603, är menad att applicera alla abortrestriktioner även utanför delstatens gränser då följande villkor uppfylls: den gravida bor i Missouri eller var en medborgare av delstaten när barnet möjligtvis blev skapat, den gravida har planerat att föda i delstaten, barnet är fött i delstaten efter abortförsök, samlaget skedde i delstaten, den gravida sökte tjänster inom delstaten under graviditeten och när den gravida har haft annan substantiell koppling till delstaten mer än det fysisk närvaro under graviditeten (S.B. 603, Mo. 2021). Även politiker i Texas försöker skapa restriktioner på rörelsefriheten där de vill illegalisera abort för medborgarna oavsett vart aborten sker eller planeras att utföras (Cohen, Donley & Rebouché, 2023). Sedan Roe v. Wade har blivit avskaffat, har delstater där abort är lagligt och angränsar till delstater som har illegaliserat abort, fått en ökning av aborttjänster. Ett sådant fall är delstaterna som angränsar till Texas (som har illegaliserat abort) där de har fått en 800 % ökning av aborttjänster. Datan visar på att människor kommer fortsätta söka abort, även om det inte görs i deras egen delstat (Rebecca-Marie, 2023) där man kan se en ökning av så kallat 'abort-turism' (Matsuura, 2022).

I dagsläget finns det inga rättigheter som undermineras eller inskränks på varav det även visas osäkerhet om det kommer göras i framtiden till följd av avskaffandet av Roe v. Wade. Oppositionen i fallet Dobbs v. Jackson Women's Health Organization (2022) visar oro över att andra rättigheter riskeras att avskaffas till följd av den vinnande majoritetens resonemang i avskaffandet av aborträtten. Samtidigt uttrycks det i Dobbs v. Jackson Women's Health Organization (2022) att denna uppfattning är fel då de andra rättigheterna fundamentalt skiljer sig från aborträtten. Den rättighet som i dagsläget verkar vara den som kan komma att begränsas är rörelsefriheten, speciellt då delstater som har illegaliserat abort visar incitament

till att lagstifta begränsningar av rörelsefriheten. Då inga rättigheter begränsas i dagsläget anses medborgarnas frihet tryggad. Vad gäller framtiden skapas en oklar bild då inga tydliga indikatorer finns, mer än lagstiftningsförslag i Missouri och Texas. Dock på grund av visad vilja till att begränsa medborgarnas rörelsefrihet, anses det att medborgarnas frihet kan komma att begränsas i framtiden vilket skulle vara odemokratiskt.

4. Diskussion

I denna uppsats har jämlikhet undersökts genom två olika aspekter: ingen grupp ska erfara fler negativa eller positiva konsekvenser till följd av abortlagstiftningen samt att det bör finnas en koherens mellan abortlagstiftning och medborgarnas opinion. Vid undersökning av den första punkten blev det tydligt i analysen att inom de delstater med restriktiv abortlag eller som har helt illegaliserat abort, skapas det en negativ demokratisk konsekvens på grund av en ökad ojämlikhet mellan olika socioekonomiska och etniska grupper. För att abortlagstiftning ska kunna vara jämlik får inte fattiga och svarta erfara fler negativa konsekvenser än vita och de med stabil ekonomi till följd av delegeringen av makt, vilket har visats sker inom sådana delstater.

Vid undersökning av den andra punkten visades det att majoriteten av delstaters lagstiftning var överensstämmande med medborgarnas opinion vilket anses jämlikt och därmed demokratiskt. Totalt gällde denna koherens för 37 delstater där det saknades en koherens för totalt 13. För de 13 delstater där medborgarnas intressen inte representeras i abortlagstiftningen, representeras istället en minoritets intressen vilket anses ojämlikt och därmed odemokratiskt. För vissa av de 13 delstater kan ojämlikheten förklaras av 'zombie' och 'trigger' lagar men även av att abortlagstiftningens inriktning inte endast styrs av medborgarna, utan också av intressegrupper och politiska krafter. Till exempel påvisas kvinnliga lagstiftare, lobbygrupper som är pro-choice, partipolitik och katolska medborgare påverka lagstiftningen (Berkman och O'Conner, 1993; Medoff, 2002; Kreitzer, 2015; Arceneaux, 2002). Närvaron av kvinnliga lagstiftare ökar chansen för pro-choice lagstiftning där partitillhörigheten även spelar roll då Demokrater generellt stödjer kvinnans rätt att välja jämförelsevis med Republikaner som stödjer fostrets rätt till liv. På annat håll relaterar religiösa grupper, speciellt katoliker, till mer restriktiv abortlagstiftning (Medoff, 2002). Det är särskilt viktigt att lyfta den influens som kvinnliga lagstiftare och partipolitiken har då det är få amerikaner som engagerar sig i delstat-politiken och är därmed ofta omedvetna om vem det är som representerar dem. På grund av detta har lagstiftningen blivit en optimal arena för intressegrupper och enligt Mayer (2022) representerar den inte medborgarnas intressen.

I andra delen av studien, när demokratisk rättvisa undersöktes, visades det att lagstiftare stiftar en orättvis abortlagstiftning. För att abortlagstiftning ska vara rättvis måste den vara legitim i medborgarnas ögon då den demokratiska makten utgår ifrån dem. Politiska ledare

legitimerar beslutsfattande på flera sätt, varav denna studie har valt att undersöka lagstiftarnas bevisbörda i form av vetenskaplig fakta. Vid undersökning av detta aspekt visade det sig att lagstiftares beslutsfattande var styrt av deras ideologi och inte forskningsbevis när det gäller abortlagstiftning. De understödde sällan sitt beslutsfattande med forskningsbevis och när detta gjordes var de selektiva och använde fakta som bekräftade deras tidigare existerande åsikt. Att lagstifta abortlagstiftning på sådana grunder är inte demokratiskt rättvist då den inte kan försvaras med resonliga och logiska argument. Detta är speciellt viktigt vad gäller tvångslagstiftning då den inte ska underminera medborgarnas suveräna status.

Till sist i tredje delen av undersökningen, när demokratisk frihet undersöktes, visades det att inga andra rättigheter underminerades i dagsläget men att en begränsning på vissa friheter, speciellt rörelsefriheten, kan komma att begränsas i framtiden. För att konsekvenserna av beslutet att avskaffa Roe v. Wade och delegera makten ner till delstatsnivå ska anses demokratiskt ur frihetsperspektivet innebär det att inga andra rättigheter ska undermineras eller inskränkas på. Eftersom det visades en inkoherens inom HD om ett sådant utfall kan komma att ske i framtiden är situationen oklar. Den indikatorn som visas mer än oro från oppositionen i HD av Roe v. Wade är de legislativa försök till att begränsa rörelsefriheten i delstaterna Missouri och Texas. Då det knappt har förflutit ett år sedan avskaffandet av Roe v. Wade är det svårt att säga något om oppositionens orosmål i HD och om dessa kommer att bekräftas eller inte i framtiden. Det som därmed utgås ifrån vid bestämmandet av demokratisk frihet är de legislativa förslag till att begränsa medborgares rörelsefrihet. Eftersom det visas en tydlig vilja hos representanten av Missouri att genomföra en sådan begränsning i delstatens legislativa system, anses det inte orealistiskt att rörelsefriheten kan komma att undermineras. Dock är den viktigaste utgångspunkten av frihet att inga rättigheter ännu har begränsats i dagsläget samt att det endast är två delstater som vill begränsa medborgarnas rörelsefrihet. På grund av detta, anses demokratisk frihet till stor del uppfylld.

5. Slutsats

Den slutsats som kan dras är att de konsekvenser som har valts att analyseras till följd av beslutet att avskaffa Roe v. Wade och delegera makten till USAs delstater, innehar odemokratiska aspekter men att det är varierande och beroende på vilken delstat och dess egna förhållanden man tittar på. Genom studien har en odemokratisk inkoherens mellan abortlagstiftning och medborgarnas opinion kunnat lyftas där brister i abortlagstiftning och det legislativa systemet har belysts med hjälp av Brettschneiders demokratiteori (2007). På grund av de funna odemokratiska aspekterna i fallet, uppmuntras vidare forskning för skapandet av en ökad förståelse av avskaffandet av Roe v. Wade (1973) och dess konsekvenser då denna studie endast har belyst en liten del av fallet.

7. Referenslista

- Arceneaux, K. 2002. "Direct democracy and the link between public opinion and state abortion policy" i *State Politics & Policy Quarterly*. 2(4):372-387.
- Badersten, B. 2006. "Normativ metod: att studera det önskvärda." Lund: Studentlitteratur.
- Beckman, L. 2005. "Grundbok i idéanalys." Stockholm: Santérus förlag.
- Beerbohm, E. 2011. "Democracy as an inflationary concept." *Political Science Complete*: Vol. 47 Issue 1, pp. 19-28.
- Belu, D.S. 2022. "Reflections on the Repeal of *Roe v. Wade*" i *Gender Studies*, Vol 21, Issue 1, pp. 1-4.
- Berg, J. A. & Woods, N.F. 2023. "Overturning *Roe v. Wade*: consequences for midlife women's health and well-being" i *Women's Midlife Health*, Vol 9, Issue 1.
- Berkman, M.B. & O'Connor, R.E. 1993. "DO WOMEN LEGISLATORS MATTER? Female Legislators and State Abortion Policy." *American politics quarterly*, Vol. 21 No 1, s. 102-124. Sage Periodicals Press.
- Blake, J. 1977. "The Supreme Court's Abortion Decisions and Public Opinion in the United States", *Population and Development Review*. 3(1/2):45-62.
- Boswell, C. 2009. "The political uses of expert knowledge immigration policy and social research", *Cambridge Books on Core*; Cambridge; New York: Cambridge University Press.
- Brettschneider, C. 2007. "Democratic Rights: The Substance of Self-Government." Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Camobreco, J.F. & Barnello, M.A. 2008. "Democratic Responsiveness and Policy Shock: The Case of State Abortion Policy." *State Politics & Policy Quarterly*. Vol. 8, No. 1 pp. 48-65
- Center for reproductive rights, n.d. "After *Roe fell*: abortion laws by state." Center for reproductive rights webbplats, (reproductiverights.org).
<https://reproductiverights.org/maps/abortion-laws-by-state/> [Hämtad: 14/3-23].
- Coates, Erica E. de Heer, R. McLeod, A. Porter, Shy C. & Hoffman, Barclay S. 2023. "Shouldn't Nobody Make a Woman do What they Don't Want to do with their Body": Black Women's Reactions to the Supreme Court's Overturn of *Roe v. Wade*" i *Journal of Racial and Ethnic Health Disparities*. :1-12; Springer International Publishing.
- Coen-Sanchez, K. Ebenso, B. El-Mowafi, I. M. Berghs, M. Idriss-Wheeler, D. Yaya, S. 2022. "Repercussions of overturning *Roe v. Wade* for women across systems and beyond borders" i *Reproductive Health*, Vol 19, Issue 1.
- Cohen, D.S. Donlet, G. & Rebouché, R. 2023. "The new abortion battleground", Columbia

- Law Review, 2023 Jan 01. 123(1), 1-100.
- Dobbs v. Jackson Women's Health Organization, 597 U.S. ____ , 2022.
- Gerstein, J. & Ward, A. 2022. "Supreme Court has voted to overturn abortion rights, draft opinion shows." Politico webbplats, (politico.com).
<https://www.politico.com/news/2022/05/02/supreme-court-abortion-draft-opinion-00029473> [Hämtad: 15/3-23].
- Greenhouse, L. & Siegel, Reva B. 2011. "Before (and after) Roe v. Wade: New Questions about backlash." Yale Law Journal, Vol. 120, Issue 8 (June 2011), pp. 2028-2087.
- Harel, A. 2011. "Judicial review and the value theory of democracy." Political Science Complete: Vol. 47 Issue 1, pp. 63-71.
- Holquist, S.E. 2014. "Direct Democracy and the Politics of Abortion: Evaluating the Responsiveness of State Abortion Policy to State Abortion Attitudes", Policy Perspectives, Vol. 21, pp. 60-77.
- Innis, Lolita B. u.å. "Sex, Drugs, Rock and Roe: Ammi Rogers and the Pre-History of Roe v. Wade."
- Kaveny, M.C. 2023. "Abortion and the Law in the United States: From Roe to Dobbs and Beyond." Theological Studies. Vol. 84 Issue 1, p134-156.
- King, L. 2011. "A democratic right to privacy: political or perfectionist?" Political Science Complete: Vol. 47 Issue 1. pp. 29-37.
- Kreitzer, R.J. 2015. "Politics and Morality in State Abortion Policy" i State Politics & Policy Quarterly, 2015 Mar 01. 15(1), 41-66.
- Matsuura, H. 2022. "Abortion tourism in a post-Roe v. Wade era", Biodemography and social biology [Biodemography Soc Biol], ISSN: 1948-5573, 2022 Apr-Jun; Vol. 67 (2), pp. 99-101; Publisher: Routledge.
- Mayer, J. 2022. "Goodbye, Columbus". New Yorker,, Vol. 98 Issue 24, p22-28.
- Medoff, H. 2002. "The Determinants and Impact of State Abortion Restrictions" i The American Journal of Economics and Sociology. 61(2):481-493.
- Mucciaroni, G. & Scala, F. 2019 "Morality issues: Abortion and gay rights" i Paul J. Quirk (ed.) The United States and Canada: How Two Democracies Differ and Why it Matters. Oxford University Press.
- NCSL, 2022. "Initiative and Referendum Processes", National Conference of State Legislatures webbplats, (ncsl.org).
<https://www.ncsl.org/elections-and-campaigns/initiative-and-referendum-processes>
 [Hämtad: 20/5-23].
- Norrander, B. & Wilcox, C. 1999. "Public opinion and policymaking in the states: the case of post-Roe abortion policy." Policy Studies Journal, Vol. 27 Issue 4.
- Nylander, M. 2022. "Demokratiskt beslutsfattande: Olika typer av majoritet", SO-rummets webbplats, (so-rummet.se).
<https://www.so-rummet.se/content/demokratiskt-beslutsfattande-olika-typer-av-majoritet>
 [Hämtad: 20/5-23].

- Penovic, T. 2022. “*The fall of Roe v Wade, the US anti-abortion movement and its influence in Australia.*” ALTERNATIVE LAW JOURNAL, Vol. 47, No. 4, Dec 2022, 253-260.
- Pew Research Center, 2014. “*Views about abortion by state*”. Pew Research Centers webbplats, (pewresearch.org).
<https://www.pewresearch.org/religion/religious-landscape-study/compare/views-about-abortion/by/state/> [Hämtad: 13/5-23].
- Pew Research Center, 2022. “*Majority of Public Disapproves of Supreme Court’s Decision To Overturn Roe v. Wade.*” Pew Research Centers webbplats, (pewresearch.org).
<https://www.pewresearch.org/politics/2022/07/06/majority-of-public-disapproves-of-supreme-courts-decision-to-overturn-roe-v-wade/> [Hämtad: 14/3-23].
- Planned Parenthood of Southeastern Pa. v. Casey, 505 U.S. 833 1992.
- Rebecca-Marie, S. 2023. “*Legal uncertainty: The need for evidence-based abortion policy in the United States and Mexico*”, California Western International Law Journal, Vol. 53 Issue 1, pp. 237-289.
- Roe v. Wade, 410 U.S. 113, 1973.
- S.B. 603, 101st Gen. Assemb., 1st Reg. Sess. § 188.550.1(2), (3)(a), (3)(c) (Mo. 2021).
- Scoglio, AA.J. & Nayak, S.S. 2023. “*Alignment of state-level policies and public attitudes towards abortion legality and government restrictions on abortion in the United States.*” In Social Science & Medicine.
- Teorell, J. & Svensson, T. 2007. “*Att fråga och att svara. Samhällsvetenskaplig metod.*” Malmö: Liber.
- Wetstein, M.E. & Albritton, R.B. 1995. “*Effects of Public Opinion on Abortion Policies and Use in the American States.*” Publius, Vol. 25, No. 4, pp. 91-105.
- Woodruff, K. & Roberts, S. 2020. “*My good friends on the other side of the aisle aren’t bothered by those facts*”: U.S. State legislators’ use of evidence in making policy on abortion” i Contraception. 101(4); eScholarship, University of California.
- Yin, R.K. 2006. “*Fallstudier: design och genomförande.*” 1:a uppl. Malmö: Liber.
- Zakaras, A. 2011. “*Against democratic contractualism.*” Political Science Complete: Vol. 47 Issue 1, pp. 51-61.
- Zernike, K. Dias, E. & Graham, R. 2022. “*Leaked Threat to Roe v. Wade Stuns, Then Energizes Americans.*” The New York Times webbplats, (nytimes.com).
<https://www.nytimes.com/2022/05/03/us/supreme-court-roe-abortion-reaction.html>
 [Hämtad: 15/3-23].

